

Vstupná správa

Analýza rozpočtového procesu

Obec Brestovany

Obsah

Úvodná informácia	3
Dôvody vzniku vstupnej správy	3
Základné informácie o programovom rozpočtovaní	5
Fakty a čísla o obci.....	6
Analýza rozpočtového procesu.....	7
Analýza príjmov a výdavkov rozpočtu obce	7
Existencia regulačného rámca	11
Strategický rozmer v rozpočtovom procese	12
Rozpočtový proces a zodpovednosti.....	15
Organizačná štruktúra.....	17
Záver a plán práce.....	18
Príloha 1 - zoznam odkazov na webe.....	19
Príloha 2 – kontakty na účastníkov projektu za subjekt samosprávy	20

Úvodná informácia

Dôvody vzniku vstupnej správy

Vstupná správa sa realizuje ako jeden z výstupov projektu Ministerstva financií SR s názvom *Projekt pilotnej implementácie programového rozpočtovania (s dôrazom na využitie strategického plánovania) pre zvýšenie efektívnosti vynakladania verejných zdrojov a účinnosti dosahovania cieľov na úrovni samosprávy* (ďalej len „projekt“).

Cieľom projektu je prostredníctvom programových štruktúr formulovaných v pilotných subjektoch úspešne implementovať programové rozpočtovanie v miestnej a regionálnej územnej samospráve pre návrhy rozpočtov na roky 2009 – 2011.

Výber pilotných subjektov samospráv podliehal kritériu rôznej veľkosti zapojených subjektov a kritériu geografickej polohy v rámci územia SR tak, aby boli výstupy projektu v budúcnosti dostupné pre ďalšie subjekty miestnej a regionálnej územnej samosprávy.

Počet pilotných subjektov zapojených do projektu predstavuje spolu v 30 subjektoch samosprávy, pričom ich rozloženie je nasledovné:

Subjekt samosprávy	Počet
VÚC	3
Krajské mesto	3
Okresné mesto	13
Obec	11
Spolu	30

Jednou z **obcí**, ktoré sa zapojili do projektu, je aj **obec Brestovany**.

Cieľom vstupnej správy je preskúmať rozpočtový proces **obce Brestovany** najmä z hľadiska:

- a) príjmov a výdavkov rozpočtu v časovom rade;
- b) existencie regulačného rámca;
- c) existencie strategického rozmeru v rozpočtovom procese a jeho uplatňovania;
- d) procesu prípravy rozpočtu, realizácie rozpočtu, jeho úprav, monitorovania a hodnotenia;
- e) existencie organizačnej štruktúry úradu vo vzťahu k tvorbe programovej štruktúry a definovaniu zodpovednosti;
- f) úloh jednotlivých subjektov v rámci územnej samosprávy (útvary, rozpočtové a príspevkové organizácie, zastupiteľstvo a pod.) na rozpočtovom procese.

Vstupná správa agreguje analytické hľadisko a súčasne tak slúži ako:

- i) podklad pre individuálny prístup v rámci implementácie projektu a
- ii) východiskový bod pre tvorbu záverečnej správy projektu.

Základné informácie o programovom rozpočtovaní

V posledných desaťročiach začali mnohé krajiny Organizácie pre hospodársku spoluprácu a rozvoj v rámci verejnej správy intenzívne využívať nástroje, ako strategické plánovanie, meranie a porovnávanie výkonnosti, riadenie či rozpočtovanie orientované na výkonnosť - na Slovensku označované ako programové rozpočtovanie.

Na úrovni ústrednej štátnej správy sa systém programového rozpočtovania v plnej miere zaviedol v roku 2004, počnúc ktorým rozpočtové kapitoly predkladajú svoje rozpočty aj v programovej štruktúre s cieľom zdôrazniť priority vlády vo forme zámerov a merateľných cieľov a tým aj prezentovať úspešnosť jednotlivých ministerstiev pri napĺňaní vládneho programu, ale aj ďalších úloh, ktoré im stanovuje napríklad národná alebo EÚ legislatíva.

Od roku 2009 sa „povinnosť“ pripravovať tzv. programové rozpočty vzťahuje aj na jednotlivé subjekty samosprávy - teda obce, mestá a vyššie územné celky. Znamená to, že rozpočty územnej samosprávy pre roky 2009-2011 už budú obsahovať údaje o zámeroch a cieľoch samospráv, čím sa podstatne zvýši informačná hodnota týchto dokumentov a súčasne sa implementujú základy pre plánovanie výdavkov v strednodobom časovom horizonte s možnosťou konfrontovať plány samosprávy so skutočnosťou, t.j. prezentovať v rozpočtoch ciele (výkonnosť samosprávy) a monitorovať ich dosahovanie.

Programové rozpočtovanie je systém založený na plánovaní úloh a aktivít subjektov samosprávy v nadväznosti na ich priority a alokovanie disponibilných rozpočtových zdrojov do programov, s dôrazom na výsledky a efektívnosť vynakladania rozpočtových prostriedkov.

Inými slovami, programové rozpočtovanie je systém plánovania, rozpočtovania a hodnotenia, ktorý kladie dôraz na vzťah medzi verejnými rozpočtovými zdrojmi (rozpočet samosprávy) a očakávanými (plánovanými) výstupmi a výsledkami realizovaných činností, ktoré sú financované z rozpočtu subjektu samosprávy. Zavedenie programového rozpočtovania na úrovni samosprávy však neznamená rušenie platnej štruktúry a obsahu rozpočtov územnej samosprávy podľa zákona č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Fakty a čísla o obci

Názov subjektu	<u>Brestovany</u>
Okres	Trnava
Kraj	Trnavský
Počet obyvateľov	2 100 ¹

Základná charakteristika

- rozloha obce Brestovany: 1637 ha, obec leží 10 km od okresného/krajského mesta Trnava,
- hustota obyvateľstva predstavuje cca 126 obyvateľov na 1 km², za prácou mimo obec dochádza cca 64% obyvateľov z celkového počtu ekonomicky aktívneho obyvateľstva,
- cestnú sieť tvoria miestne komunikácie v dĺžke 11 km. Chodníky sú vybudované pri miestnych komunikáciách a cestách s dĺžkou 5,8 km,
- vodovodná sieť v obci pokrýva cca 95% územia obce, napojených je cca 75% obyvateľov, plynofikácia je vybudovaná v dĺžke 9,5 km a využíva ju 77% obyvateľov. Kanalizačná sieť je vybudovaná v celej obci, obec nemá vlastnú ČOV, je napojená na ČOV v Zelenči,
- obec má vybudovanú skládku TKO s predpokladaným ukončením v roku 2012, v obci je zabezpečený zber separovaného odpadu z domácností,
- v obci sa nachádza základná škola a materská škola s dvoma triedami.

Legislatívny rámec

- Obec Brestovany je právnická osoba, zriadená v súlade so zákonom č.369/1990 Z. z. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov,
- orgány obce (volené):
 - Obecné zastupiteľstvo, ktoré je tvorené 9 poslancami,
 - Starosta obce – Ing. Stanislav Susedka,
- poslanci obecného zastupiteľstva pracujú v 3 odborných komisiách – 1) komisia sociálna a finančná, 2) komisia stavebná a 3) komisia poriadková.

¹ Údaje sú k 7.2.2007

Analýza rozpočtového procesu

Analýza príjmov a výdavkov rozpočtu obce

LEGISLATÍVNY RÁMEC

Rozpočet obce je zostavovaný v súlade s nasledovnými právnymi normami:

- so zákonom č.583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- so zákonom č.523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- so zákonom č.564/2004 Z. z. o rozpočtovom určení výnosu dane z príjmov územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- s nariadením vlády č.668/2004 Z. z. o rozdeľovaní a poukazovaní výnosu dane z príjmov územnej samosprávy,
- s opatrením MF SR č.MF/010175/2004-42 zo dňa 8.12.2004 v znení neskorších predpisov, ktorým sa ustanovuje druhová klasifikácia, organizačná klasifikácia a ekonomická klasifikácia rozpočtovej klasifikácie,
- s VZN obce Brestovany č.6 – O zásadách hospodárenia s finančnými prostriedkami obce Brestovany,
- s ostatnými právnymi normami.

ZÁKLADNÁ ROZPOČTOVÁ SITUÁCIA

Rozpočet obce je vnútorne členený na bežný rozpočet, kapitálový rozpočet a finančné operácie, ktoré nie sú súčasťou rozpočtu obce. Bežný rozpočet je v rokoch 2004-2010 zostavený s prebytkom, kapitálový rozpočet so schodkom. Tento schodok je krytý prebytkom bežného rozpočtu, resp. zostatkami finančných prostriedkov z minulých rokov a návratnými zdrojmi financovania. Rozpočet na roky 2009-2010 nemá záväzný charakter.

ODKIAĽ OBEC BRESTOVANY ZÍSKAVA PENIAZE?

Príjmy rozpočtu obce Brestovany (po započítaní príjmových finančných operácií) sú v sledovanom období výrazne ovplyvnené predovšetkým zvýšením úverovej angažovanosti obce. Špecifikácia príjmov v zmysle ekonomickej klasifikácie je nasledujúca:

1.) Bežné príjmy

Bežné príjmy obce tvoria daňové, nedaňové príjmy a bežné transfery. Ich štruktúra ani váha jednotlivých druhov bežných príjmov sa odhliadnuc od roka 2004 v časovom horizonte nemení. Najväčší príjem do rozpočtu plynie z daňových príjmov, ktoré oscilujú na úrovni 51-53% bežných príjmov. Daňové príjmy tvorí predovšetkým výnos z dane z príjmov fyzických osôb – cca 79-83% daňových príjmov a príjem

z dane z nehnuteľností, pričom určovať sadzby dane je v kompetencii obce. Jej podiel predstavuje 11-14% daňových príjmov. V kompetencii obce je aj určenie výšky poplatku za komunálne odpady a drobný stavebný odpad, zákon č.223/2001 Z. z. o odpadoch v znení neskorších predpisov jasne špecifikuje, aké náklady na likvidáciu odpadu je možné z predmetného príjmu uhradiť.

Nedaňové príjmy tvoria 19-29% bežných príjmov, ich najväčšiu časť tvoria príjmy z prenájmu budov a poplatky z predaja výrobkov a služieb (opatrovateľská služba, poplatky relácie v miestnom rozhlase, za služby domov smútku a pod.).

Bežné granty a transfery tvoria 25-29% bežných príjmov a predstavujú predovšetkým dotácie zo štátneho rozpočtu na prenesené kompetencie v oblasti školstva, dotácie na matričnú činnosť, aktivačné práce, činnosti v oblasti stavebného poriadku a pod..

2.) Kapitálové príjmy

Výška kapitálových príjmov rozpočtu obce je závislá predovšetkým od rozhodnutí vedenia obce a jej zastupiteľstva. Sú tvorené predovšetkým príjmami z predaja pozemkov a príjmami predstavujúcimi združené investičné prostriedky na bytovú výstavbu v obci. Ich podiel na celkových príjmoch v časovom horizonte klesá, minimálnu úroveň dosahujú v roku 2008, keď tvoria len 0,1% z celkových príjmov.

3.) Príjmové finančné operácie

Do rozpočtu „zapájajú“ prostriedky peňažných fondov (predovšetkým rezervného fondu), prostriedky predchádzajúcich rokov a realizujú sa nimi návratné zdroje financovania (úvery). Rozpočet obce Brestovany v rokoch 2004-2007 môžeme považovať za rozvojový rozpočet v oblasti bytovej výstavby. Zdrojom financovania boli dlhodobé úvery – obec prijala 3 úvery na financovanie výstavby 2x15, 30 a 2x20 bytových jednotiek a vklady nájomníkov - spoluúčasť obyvateľov na financovaní výstavby . Aj napriek tomu, že prvý úver bol čerpaný už v roku 2004, táto oblasť je vysoko aktuálna i dnes, keď výstavba bytového fondu je jedným zo strategických cieľov obce. Ak započítame príjmové finančné operácie do celkových príjmov obce, potom ich podiel predstavuje 35% v roku 2004, resp. až 60% celkových príjmov obce v roku 2007. Schválený rozpočet na roky 2008-2010 nepočíta s prijatím ďalších úverov na realizáciu kapitálových výdavkov. To však neznamená, že obec nepočíta s ďalšou bytovou výstavbou v obci. Prijatie úveru na výstavbu, resp. jeho splácanie bude premietnuté do rozpočtu obce v rámci zmeny rozpočtu na základe schválenia úveru zo Štátneho fondu rozvoja bývania.

NA ČO OBEC BRESTOVANY VYNAKLADÁ PENIAZE?

1.) Bežné výdavky

Bežné výdavky obce Brestovany predovšetkým kopírujú základné oblasti činnosti obce v rámci prenesených a originálnych kompetencií, o čom svedčí skutočnosť, že na oblasť vzdelávania, t.j. prevádzku a činnosť materskej a základnej školy je v priemere ročne poskytovaných takmer 45% bežných výdavkov. Druhú najväčšiu časť bežných výdavkov – v rozpätí od 23% do 28% v rokoch 2006-2010 tvoria výdavky na činnosť Obecného úradu, ktorý všetky činnosti obce zastrešuje a koordinuje. Za nimi nasledujú výdavky na zabezpečenie aktivít na úseku odpadového hospodárstva, splátky úrokov z poskytnutých úverov, výdavky na sociálnu oblasť, verejné osvetlenie a pod.. V každom z rokov 2004-2007 je venovaná niektorým činnostiam obce zvýšená pozornosť, pričom výdavky na ne sú v danom roku nadpriemerné - napr. na údržbu ciest a komunikácií v roku 2007 je určených 9% bežných výdavkov, kým po iné roky je ich výška na úrovni menej ako 1 %.

2.) Kapitálové výdavky

Zdroje kapitálových výdavkov sú určené prebytkom bežného rozpočtu, kapitálovými príjmami a príjmovými finančnými operáciami. Obec prijala v rokoch 2004-2007 3 dlhodobé úvery na realizáciu bytovej výstavby. Tieto výdavky tvoria od 70% až do 96% celkových kapitálových výdavkov. Ďalšími prioritami v rokoch 2004-2007 bolo budovanie kanalizácie a ciest, ich podiel na kapitálových výdavkoch je však oveľa nižší (12% - 19%). Rozpočet na roky 2008-2010 nepočíta s väčšími investičnými výdavkami.

3.) Výdavkové finančné operácie

Výdavkové finančné operácie predstavujú splátky istín z poskytnutých úverov. Ich výška v rokoch 2004-2007 vzrástla z 1,6 mil. Sk na 3,4 mil. Sk v nadväznosti na prijaté úvery. Aj v rokoch 2008 – 2010 presahuje výška splátok istín z poskytnutých úverov čiastku vo výške 3 mil. Sk.

Tabuľka 1: Prehľad príjmov a výdavkov rozpočtu obce v časovom rade

Rok	2004 skutočnosť	2005 skutočnosť	2006 skutočnosť	2007 skutočnosť	2008	2009	2010
	v tis. SKK	v tis. SKK	v tis. SKK	v tis. SKK	v tis. SKK	v tis. SKK	v tis. SKK
Príjmy spolu	25 220	24 407	24 945	28 328	26 193	21 501	23 069
- bežné	19 287	19 223	22 057	23 520	26 093	21 501	23 069
- kapitálové	5 933	5 184	2 888	4 808	100	0	0
Výdavky spolu	26 990	36 252	25 774	63 774	22 140	18 375	19 943
- bežné	7 913	8 611	18 154	20 369	18 790	18 265	19 652
- kapitálové	19 077	27 641	7 620	43 405	3 350	110	291
Finančné operácie							
- príjmové	13 569	21 340	4 227	42 680	3 000	0	0
- výdavkové	1 555	1 879	2 490	3 405	3 369	3 126	3 126

Existencia regulačného rámca

Brestovany riadia svoj rozpočtový proces v súlade so Všeobecne záväzným nariadením obce Brestovany č.6 – **O zásadách hospodárenia s finančnými prostriedkami obce Brestovany**, (ďalej VZN) schváleným Obecným zastupiteľstvom v Brestovanoch dňa 21.5.2004. VZN je jediným dokumentom, ktorý v samospráve upravuje rozpočtový proces mesta a organizácií zriadených mestom.

VZN má postavenie „viacúčelového“ dokumentu, rozpočet obce - príjmy a výdavky rozpočtu, pravidlá rozpočtového hospodárenia, základné členenie rozpočtu a záverečný účet obce je zafinované na veľmi všeobecnej úrovni. Len názvom je spomenuté, že sa realizujú zmeny, kontrola a hodnotenie rozpočtu. Chýbajú časti týkajúce sa subjektov rozpočtového procesu a ich úloh na tomto procese vrátane stanovenia zodpovedností, časť upravujúca viacročný rozpočet, zmeny rozpočtu a tvorbu a použitie mimorozpočtových peňažných fondov, pravidlá používania návratných zdrojov financovania. VZN nemá rozpočtový harmonogram upravujúci rozpočtový proces.

Možno až príliš veľkú pozornosť – v nadväznosti na iné časti - venuje ozdravnému režimu a nútenej správe a kontrolnej činnosti, vrátane postaveniu hlavného kontrolóra obce.

Predmetné VZN bolo vypracované a schválené v roku 2004. V danom roku došlo k zásadnej legislatívnej úprave základných právnych predpisov upravujúcich rozpočtové pravidlá (zákon č.583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákon č.523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Napriek tomu, že najdôležitejšie legislatívne zmeny boli do VZN zapracované, v rámci VZN sú stále uvádzané staré právne predpisy (zákon č.303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách) s citáciou „v znení neskorších predpisov“, ktorá zosúlaďuje VZN s aktuálnou právnou úpravou.

V nadväznosti na predmetné skutočnosti by bolo vhodné VZN **aktualizovať** a **dopracovať**, aby upravovalo všetky dôležité skutočnosti, ktoré charakterizujú **rozpočtový proces v jeho komplexnej podobe**.

Tabuľka 2: Zhrnutie kapitoly

	Áno	Nie
Existencia regulačného rámca rozpočtového procesu	x	
Existencia rozpočtového harmonogramu		x

Strategický rozmer v rozpočtovom procese

Rozvoj obce Brestovany sa uskutočňuje na základe **Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Brestovany na roky 2007 – 2013** (PHSR). Ide o strednodobý programový dokument, ktorý obsahuje najmä:

- analýzu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, predovšetkým smery jej vývoja, stanovenie cieľov a prvoradých potrieb,
- úlohy a prvoradé potreby v rozvoji technickej a sociálnej infraštruktúry, starostlivosti o životné prostredie, vo vzdelávaní, v kultúre a v ďalších oblastiach,
- návrh finančného a administratívneho zabezpečenia.

Súčasťou PHSR je SWOT analýza obce Brestovany, ktorá vychádza z výsledkov realizovanej sociálno-ekonomickej analýzy a stanovuje silné a slabé stránky doterajšieho vývoja, príležitosti a ohrozenia obce. Identifikuje hlavné problémy obce a hlavné faktory rozvoja obce.

ANALÝZA PRVKOV PROGRAMOVÉHO ROZPOČTOVANIA/STRATEGICKÉHO PLÁNOVANIA:

1. Poslanie

Poslanie obce je v dokumente označené pojmom stratégia a je zadané v 2 úrovniach – všeobecnej a konkrétnej, pričom konkrétne poslanie je rozdelené do 5 oblastí. Obsahuje veľké množstvo informácií, z ktorých je možné zmenou formulácie a výberom základných častí opísať poslanie obce nasledovne:

Poslaním našej obce je vytvárať a chrániť zdravé podmienky a spôsob života, práce a bývania obyvateľov obce, chrániť životné prostredie, rozvíjať zdravotnú a sociálnu starostlivosť, rozvíjať podnikateľskú činnosť v obci, podporovať športové, kultúrne, osvetové aktivity, vzdelávanie a záujmovú umeleckú činnosť obyvateľov bez ohľadu na vek a zabezpečiť starostlivosť, ochranu a rozvoj majetku obce.

2. Vízie

V dokumente je definovaná jedna strategická vízia obce:

Obec Brestovany sa bude rozvíjať tak, aby si vytvárala imidž zdravej a perspektívnej obce so zvyšujúcou sa kvalitou života jej obyvateľov pri sústavnom zlepšovaní životného prostredia.

3. Zámery, Ciele

V dokumente je určené, čo musí obec na dosiahnutie strategickej vízie s ohľadom na podporu hospodárskej činnosti a trvalo udržateľného rozvoja cieľového územia podporovať – je stanovených 7 „strategických cieľov“ pre 7 oblastí rozvoja obce, v rámci ktorých sú termínom „priorita“ označené „zámery obce“. Pre plnenie strategických cieľov a priorít sú určené opatrenia, odporúčania a odporúčané projekty pre obec v časovom rozlíšení. Predstavujú ciele obce, z ktorých možno po zmene ich formulácie stanoviť ciele pre náš projekt.

Prehľad strategických cieľov:

- *Strategický cieľ č.1 – Príprava a výstavba bytového fondu (nájomné byty a individuálna bytová výstavba IBV)*
- *Strategický cieľ č.2 – Podpora budovania a rekonštrukcie infraštruktúry (sociálnej, zdravotnej, školskej)*
- *Strategický cieľ č.3 - Zlepšenie podnikateľského prostredia v obci (výstavba priemyselného inkubátora, výstavba priemyselného parku)*
- *Strategický cieľ č.4 - Renovácia a rozvoj centra obce*
- *3.5.) Strategický cieľ č.5 - Rozvoj celoživotného vzdelávania (vytvorenie centra pre celoživotné vzdelávanie)*
- *Strategický cieľ č.6 - Rozvoj cestovného ruchu a využitie kultúrno-historického potenciálu obce (v spolupráci so súkromným sektorom)*
- *Strategický cieľ č.7 – Dobudovanie technickej infraštruktúry obce (kanalizácia v centre obce) a miestnych komunikácií (cesty, chodníky)*

4. Merateľné ukazovatele

Pre realizáciu Opatrení vo forme odporúčaných projektov sú zadefinované – vo finančnom vyjadrení – náklady na realizáciu projektu. V prípade realizácie investičných projektov ich možno, i keď len v minimálnej miere použiť ako merateľný ukazovateľ (napr. nákladov). Pri hodnotení dokumentu ako celku možno konštatovať, že v ňom nie sú zadefinované merateľné ukazovatele, ktoré by sme mohli využiť pre náš projekt.

PHSR obce Brestovany na roky 2007 - 2013

Dokument, vypracovaný v roku 2006, rieši stratégiu rozvoja obce v rokoch 2007-2013, z časového hľadiska je vysoko aktuálny, vízia, zámery a ciele budú po ich čiastočnom preformulovaní v súlade s metodikou projektu využiteľné pri tvorbe programového rozpočtu.

Tabuľka 3: Zhrnutie kapitoly

	Áno	Nie	častočne
Existencia strategických dokumentov	x		
Existencia vízie	x		
Využitelnosť vízie pre projekt	x		
Existencia zámerov	x		
Využitelnosť zámerov pre projekt	x		
Existencia cieľov	x		
Využitelnosť cieľov pre projekt	x		
Existencia merateľných ukazovateľov		x	
Využitelnosť merateľných ukazovateľov pre projekt		x	

Rozpočtový proces² a zodpovednosti

AKO VYZERÁ ROZPOČTOVÝ PROCES A AKO VYZERÁ ROZPOČET?

Rozpočtový proces obce Brestovany upravuje Všeobecne záväzné nariadenie obce č.6 „O Zásadách hospodárenia s finančnými prostriedkami obce Brestovany“. Zadefinovaný je troch fázach:

- Prípravná fáza predstavuje „odhad príjmov a výdavkov a posúdenie rozpočtu“,
- Rozhodovacia fáza – schválenie rozpočtu na rokovaní obecného zastupiteľstva,
- Realizačná fáza – realizácia rozpočtu, rozhodnutia o zmenách rozpočtu, kontrola a hodnotenie rozpočtu, kontrola a hodnotenie skutočného stavu plnenia.

Každá z nich by mala bližšie určovať jednotlivé kroky, napríklad.: *Ako sa odhadujú príjmy a výdavky rozpočtu? Na základe akých požiadaviek sa realizujú zmeny rozpočtu? Kto o nich rozhoduje? Ako často sa kontroluje a hodnotí rozpočet?*

Zapojenie verejnosti na rozpočtovom procese je opísané vo viacerých častiach VZN – samostatná časť je venovaná „výhodám účasti občanov na rozpočtovom procese“ a v časti Kontrola samosprávy občanmi je v rámci základných nástrojov kontroly uvedená i povinnosť obce oboznámiť občanov najmenej 15 dní pred schválením s návrhom rozpočtu obce a jeho záverečným účtom. Chýba však časť, akým spôsobom sa požiadavky občanov zakomponujú do rozpočtu – kto sústreďuje a posudzuje rozpočtové požiadavky a návrhy zmien rozpočtu od obyvateľov. Tieto otázky upravuje iný dôležitý dokument obce Brestovany - Štatút obce.

Rozpočet

Rozpočet obce Brestovany je tvorený a zverejňovaný vo forme klasického rozpočtu, t.j. v členení na bežný a kapitálový rozpočet vrátane finančných operácií, príjmy a výdavky sú určené v zmysle rozpočtovej klasifikácie. Výdavky sú rozpočtované a hodnotené na úrovni funkčnej klasifikácie, ktorá dáva informáciu o tom, koľko jednotlivé kompetenčné oblasti stoja. Čitateľná je len výška výdavkov, ktorá sa v rámci záverečného účtu mechanicky kontroluje. Rozpočet ani záverečný účet neobsahujú žiadne prvky programového rozpočtu – t.j. údaje o zámeroch, cieľoch a merateľných ukazovateľoch, ich vypovedacia schopnosť je z tohto hľadiska veľmi nízka.

K dnešnému dňu takmer nie je možné posúdiť strategický rozmer rozpočtu obce, nakoľko je Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Brestovany vypracovaný pre obdobie rokov 2007-2013. Rozpočet výdavkovej časti na rok 2007 stanovil na rozvoj bývania čiastku takmer 44 mil. Sk, čo predstavuje napĺňanie strategického cieľa č.1 – Príprava a výstavba bytového fondu. Rozpočet na rok 2008 – 2010 v jeho schválenej podobe so žiadnymi väčšími investičnými zámermi nepočíta. Ďalšia bytová výstavba, ktorú obec plánuje realizovať v najbližších rokoch bude do rozpočtu obce

² Rozpočtový proces = príprava rozpočtu, realizácia rozpočtu, úpravy, monitorovanie a hodnotenie.

zapracované zmenou rozpočtu v prípade schválenia, resp. prijatia úveru zo Štátneho fondu rozvoja bývania.

Úlohy účastníkov rozpočtového procesu

Aj napriek tomu, že Brestovany sú malou obcou, VZN by malo určovať subjekty, ktoré sa podieľajú na rozpočtovom procese a určovať, kto zabezpečuje organizačné a administratívne úkony súvisiace s rozpočtovým procesom. V rámci VZN sú stanovené len úlohy zastupiteľstva a hlavného kontrolóra. Rámčovo povedané, **chýba rozpočtový harmonogram**, ktorý stanovuje úlohy, zodpovednosti a termíny pre subjekty rozpočtového procesu. Súčasťou zmeny by mala byť aj príprava rozpočtových formulárov. Dokumentom, ktorý v súčasnej dobe upravuje tento proces v obci je Štatút obce.

Tabuľka 4: Zhrnutie kapitoly

	Áno	Nie	Čiastočne
Existencia zámerov, cieľov, ukazovateľov v rozpočte		x	
Uplatňovanie strategického rámca v rozpočtovom procese			x
Existencia jasných úloh v rozpočtovom procese		x	
Existencia jasných zodpovedností v rozpočtovom procese		x	
Existencia jasných termínov v rozpočtovom procese		x	
Existencia monitorovania rozpočtu aj z hľadiska iného ako finančného		x	
Existencia hodnotenia rozpočtu aj z hľadiska iného ako finančného		x	

Organizačná štruktúra

Na čele obce stojí starosta obce. Ďalším orgánom obce je Obecné zastupiteľstvo. Obecný úrad Brestovany zamestnáva 8 zamestnancov.

Obec má zriadené 2 organizácie s právnou subjektivitou:

- Základná škola s materskou školou Brestovany – rozpočtová organizácia
- Telovýchovná jednota Brestovany – príspevková organizácia

Záver a plán práce

Rozpočet obce Brestovany je príkladom rozpočtu zostavovaného na princípoch klasického rozpočtovania. Je zostavený **v súlade s platnou legislatívou**, avšak jeho vypovedacia hodnota v nadväznosti na **nové princípy rozpočtovania orientované na výstupy a výsledky** a nové chápanie rozpočtu ako dokumentu prezentujúceho **hlavné ciele samosprávy**, je pochopiteľne nedostatočná.

Rozpočtovému procesu obce chýba jasne stanovený rozpočtový harmonogram, ktorý upraví termíny, povinnosti a zodpovednosť účastníkov procesu.

Proces implementácie programového rozpočtu bude v nadväznosti na analýzu skutočného stavu prebiehať v nasledujúcich krokoch:

- príprava, t.j. vypracovanie individuálnych školiacich materiálov s tematikou programového rozpočtovania,
- vzdelávanie, konzultácie - vyškolenie pracovníkov zúčastňujúcich sa rozpočtového procesu s cieľom osvojiť si problematiku programového rozpočtovania a konzultácie pri spracúvaní programových štruktúr, rozpočtov, príprave rozpočtového harmonogramu a regulačného rámca a pod.,
- „preklopenie“ Rozpočtu obce Brestovany na rok 2008 do programovej štruktúry vrátane formulácie zámerov, cieľov, vytvorenia merateľných ukazovateľov a alokácie výdavkov rozpočtu do programovej štruktúry,
- Rozpočet obce Brestovany na rok 2009-2011 zostaviť ako programový.

Príloha 1 - zoznam odkazov na webe

1. Oficiálna stránka obce

www.brestovany.sk

2. Strategické dokumenty

[Všeobecne záväzné nariadenie obce Brestovany č.6, O zásadách hospodárenia s finančnými prostriedkami obce Brestovany](#)

3. Rozpočet obce

[Záverečný účet obce Brestovany za rok 2006](#)

[Rozpočet obce Brestovany na roky 2007 - 2009](#)

Príloha 2 – kontakty na účastníkov projektu za subjekt samosprávy

Útvar	Zamestnanci (mená)	Vedúci útvaru (meno)	Telefón	Mobil	Email
	Veronika Puterová referentka		033/5348701	0907 140 600	oubrestovany@topcomp.sk
	Vladimíra Sládečková účtovníčka		033/5348701	0905 384 715	oubrestovany@topcomp.sk